

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

หมวดที่ ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วยยุทธศาสตร์ชาติเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับ และบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพรวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดิน เพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

มาตรา ๗๓ รัฐพึงให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาระเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

- (๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศไทยและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- (๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
- (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการระกอบอาชีพของประชาชน

ช. ด้านอื่น

- (๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน
- (๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๑.๒ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทยสังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ โดยในการพัฒนาด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้มุ่งเน้นการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งยั่งยืนและส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาจำนวน ๖ ด้านดังนี้

๑. ด้านความมั่นคง
๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
๔. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
๕. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ และวาระพัฒนา ๖ นำเสนอโดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ

- วาระปฏิรูปที่ ๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- วาระปฏิรูปที่ ๒ : การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง
- วาระปฏิรูปที่ ๓ : การปรับโครงสร้างอำนาจส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
- วาระปฏิรูปที่ ๔ : การปฏิรูประบบงบประมาณ
- วาระปฏิรูปที่ ๕ : การเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการบริหารงานแห่งรัฐ
- วาระปฏิรูปที่ ๖ : กิจการตำรวจ
- วาระปฏิรูปที่ ๗ : การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (วาระการตรวจสอบ การใช้
อำนาจรัฐ)
- วาระปฏิรูปที่ ๘ : การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษี
- วาระปฏิรูปที่ ๙ : แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ
- วาระปฏิรูปที่ ๑๐ : ระบบพลังงาน
- วาระปฏิรูปที่ ๑๑ : การปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน
- วาระปฏิรูปที่ ๑๒ : การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม
- วาระปฏิรูปที่ ๑๓ : การปฏิรูปการเงินฐานรากและสหกรณ์ออมทรัพย์
- วาระปฏิรูปที่ ๑๔ : การปฏิรูปภาคเกษตร
- วาระปฏิรูปที่ ๑๕ : การสร้างสังคมผู้ประกอบการ
- วาระปฏิรูปที่ ๑๖ : ระบบการจัดการศึกษา
- วาระปฏิรูปที่ ๑๗ : ระบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)
- วาระปฏิรูปที่ ๑๘ : ระบบการเรียนรู้
- วาระปฏิรูปที่ ๑๙ : การกีฬา
- วาระปฏิรูปที่ ๒๐ : ระบบวิจัยเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของประเทศ
- วาระปฏิรูปที่ ๒๑ : ระบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อโครงสร้างพื้นฐานทาง
นวัตกรรมของประเทศ
- วาระปฏิรูปที่ ๒๒ : ระบบบริการสาธารณสุข
- วาระปฏิรูปที่ ๒๓ : ระบบส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคใหม่ ๆ
- วาระปฏิรูปที่ ๒๔ : ระบบการคลังด้านสุขภาพ
- วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร
- วาระปฏิรูปที่ ๒๖ : การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน
- วาระปฏิรูปที่ ๒๗ : การปฏิรูปเพื่อรับมือวิกฤตการณ์น้ำทะเลขึ้นสูงและแผ่นดินทรุด พื้นที่
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : ระบบเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง
- วาระปฏิรูปที่ ๒๙ : สวัสดิการสังคม เรื่อง การปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับ
ประเทศไทย
- วาระปฏิรูปที่ ๓๐ : สังคมสูงวัย
- วาระปฏิรูปที่ ๓๑ : การคุ้มครองผู้บริโภค
- วาระปฏิรูปที่ ๓๒ : การกำกับดูแลสื่อ
- วาระปฏิรูปที่ ๓๓ : สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ
- วาระปฏิรูปที่ ๓๔ : การป้องกันการแทรกแซงสื่อ

วาระปฏิรูปที่ ๓๕ : ศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ

วาระปฏิรูปที่ ๓๖ : ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม

วาระปฏิรูปที่ ๓๗ : ปฏิรูปการแรงงาน

วาระพัฒนา ๖ วาระ

๑. วาระพัฒนา Center of Excellence ศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ ด้วยการพัฒนาด้าน
เกษตรและอาหาร การท่องเที่ยวเกี่ยวกับสุขภาพ และยานยนต์,

๒. วาระพัฒนา New Growth Engine การวิจัยนวัตกรรม,

๓. วาระพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การขนส่ง ที่ต้องพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางขนส่ง
ของอาเซียน

๔. วาระพัฒนาการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ด้วยการกำหนดเขตเศรษฐกิจใหม่

๕. วาระพัฒนากลไกใหม่ในการพัฒนาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาครัฐ

๖. วาระพัฒนาการปรับเปลี่ยน Mind set และ Skill set พัฒนาระบบทักษะใหม่และความ
เชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรม

๑.๔ ประเทศไทย ๔.๐ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจใหม่

“ไทยแลนด์ ๔.๐” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ
โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มี
ภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทาง
พัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ได้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง
เศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก
คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วย
ภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการ
เน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตร
แบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดย
เกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional
SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ
Startups บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ
ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
ทักษะสูง

เพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups)
ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ
เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

การพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อน ผ่านโครงการ พันธกิจความร่วมมือ กิจกรรม หรือ งานวิจัยต่าง ๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ ๔ การศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Start Up)

โดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยได้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นนโยบายที่จะเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก

๑.๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ - ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

สำหรับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙ ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์การระหว่างประเทศกำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนาได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศ ๓๗ วาระ และ ไทยแลนด์ ๔.๐

การจัดทำแผน ขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษา ในทุกพื้นที่ของประเทศ เป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลัง ให้สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในภาคเกษตรกรรมได้กำหนดแนวทางในการปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และศักยภาพของพื้นที่ เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด

๑.๖ การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรี โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญของนโยบายประกอบด้วย ๑๑ นโยบาย ดังนี้

- นโยบายที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- นโยบายที่ ๒ การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- นโยบายที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึง บริการของรัฐ
- นโยบายที่ ๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- นโยบายที่ ๕ การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน
- นโยบายที่ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- นโยบายที่ ๗ การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- นโยบายที่ ๘ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนา และนวัตกรรม
- นโยบายที่ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- นโยบายที่ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- นโยบายที่ ๑๑ การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๑.๗ สถานการณ์และแนวโน้มของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดและนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชน และสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค รวมถึงยุทธศาสตร์รายสาขา รวมทั้ง ความสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

จากข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาในระดับกลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนบน ๑ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑๓ ตัวชี้วัด พบว่าในภาพรวม กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี พิจารณาจากตัวชี้วัดเกือบทุกตัวอยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลางของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ขนาดเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัด ขนาดเศรษฐกิจภาคเกษตร ขนาดเศรษฐกิจภาคบริการ อัตราขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด อัตราขยายตัวภาคเกษตร อัตราการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว ผลิตภัณฑ์แรงงาน อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม อัตราการว่างงาน รายได้การท่องเที่ยว และอัตราการขยายตัวรายได้ท่องเที่ยว

ยกเว้นตัวชี้วัดขนาดเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ที่แม้จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ ๖๕,๘๒๕ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นมูลค่า ๗๒,๔๗๐ ล้านบาทในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศซึ่งอยู่ที่ ๗๗,๑๖๑ ล้านบาท สำหรับตัวชี้วัดที่สูงกว่าค่ากลางของประเทศนั้นพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีผลการดำเนินงานที่โดดเด่น กล่าวคือ เป็นกลุ่มจังหวัดที่เศรษฐกิจโดยรวมและรายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ รวมทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมก็มีอัตราการขยายตัวสูงเช่นกัน แสดงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายและเมื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดในปีก่อนหน้า พบว่า มีมูลค่าสูงขึ้นและอันดับที่ดีขึ้นทุกตัวชี้วัด ซึ่งอาจสะท้อนได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดที่มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้สาขาเศรษฐกิจหลักอย่างต่อเนื่อง

จากตัวชี้วัดการพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดของภาคเหนือตอนบน ๑ ข้างต้น ประเด็นการพัฒนาที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

- ๑) การรักษาคุณภาพสินค้าและบริการให้คงมาตรฐานของภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี พร้อมทั้งพัฒนาให้มีความโดดเด่นยิ่งขึ้น และเชื่อมโยงกันระหว่างจังหวัดในกลุ่มมากขึ้น
- ๒) พื้นฟูและอนุรักษ์ความเป็นท้องถิ่นทั้งองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานในการสืบสานการพัฒนาและส่งต่อให้คนรุ่นหลังได้อย่างมีคุณค่า
- ๓) คัดสรรผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีศักยภาพเพื่อเร่งพัฒนาสร้างคุณค่าอย่างเข้มข้นโดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายในกลุ่ม Culture, Creativity, High-value Services เพื่อยกระดับสู่ตลาดคุณภาพสูง
- ๔) เพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร และเชื่อมโยงสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่มีศักยภาพบนฐานการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

๑.๘ การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ๔ มิติ โดยใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ของจังหวัดลำพูน

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แสดงสถานการณ์พัฒนาจังหวัดตามมิติการพัฒนา ๔ มิติ คือ มิติด้านการพัฒนาแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Growth) และมิติประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ (Government Efficiency)

จังหวัดลำพูนได้วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ตาม ๔ มิติ ดังนี้

มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness)

ข้อมูลการพัฒนาในมิติ การเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) มีประเด็นที่สำคัญที่สะท้อนการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

๑. อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

- ปี ๒๕๕๖ การเติบโต ดุลลบ = -๘.๖๑ (ค่ากลางของประเทศ = ๐.๒๖%)

- ปี ๒๕๕๗ มีการเปลี่ยนแปลงเป็น ๙.๗๕ สูงเป็นอันดับที่ ๓ ของประเทศ และสูงกว่าค่า

กลางของประเทศที่มีค่า = ๐.๔๑%

- เปรียบเทียบมูลค่า GPP ปี ๒๕๕๗ มีมูลค่าเท่ากับ ๗๕,๘๑๒ ๗๕,๘๑๒ ๗๕,๘๑๒ ๗๕,๘๑๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐,๙๐๐ ล้านบาท (ปี ๒๕๕๖ มีมูลค่า ๖๔,๖๗๐ ๖๔,๖๗๐ ๖๔,๖๗๐ ล้านบาท) โดย ๓ อันดับแรกได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเกษตรกรรม สาขาการขายส่ง และขายปลีก เรียงตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เท่ากับ ๑๘๕,๔๙๙ ๑๘๕,๔๙๙ ๑๘๕,๔๙๙ ๑๘๕,๔๙๙ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๒๖,๙๘๐ บาท (ปี ๒๕๕๖ = ๑๕๘,๕๑๙ บาท)

- จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีการขยายตัวของเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน

๒. อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยครัวเรือนในจังหวัด

- ปี ๒๕๕๖ มีอัตราการเปลี่ยนแปลง ๙.๙๒% สูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ๔.๙๘%

- ปี ๒๕๕๘ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๒.๙๕ ลดลงจากปี ๒๕๕๖ แต่ยังคงสูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ร้อยละ ๑.๗๕

๓. อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

- ปี ๒๕๕๖ มีอัตราส่วนร้อยละ ๘.๓๖ สูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่า เท่ากับร้อยละ ๖.๒๗

- ปี ๒๕๕๘ มีอัตราส่วนร้อยละ ๙.๗๒ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ และสูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ร้อยละ ๖.๖๗

๔. อัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

- ปี ๒๕๕๖ มีอัตราส่วนร้อยละ ๙.๔๔ ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าร้อยละ ๒๑.๘๔

- ปี ๒๕๕๘ มีอัตราส่วนร้อยละ ๑๓.๗๘ ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าร้อยละ ๑๙.๙๗ แต่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖

๕. ประเด็นที่ สศช. แนะนำให้จังหวัดให้ความสำคัญ คือ กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ สร้างงานสร้างรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ประกอบการขนาดเล็กและเกษตรกร ปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ รวมทั้งแก้ไขปัญหาหนี้สิน

สรุปการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดลำพูน

๑. การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่น มีศักยภาพ ของจังหวัด เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างงานสร้างรายได้ ได้แก่

- สินค้าหัตถกรรม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่สร้างสรรค์ ตามกระแสความต้องการของตลาดและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อพัฒนาไปสู่สินค้านวัตกรรมสร้างสรรค์ ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ พัฒนาโอกาส การแข่งขันในการตลาด

- การพัฒนาด้านการเกษตรสู่มาตรฐานการผลิตที่ปลอดภัย มุ่งสู่เกษตรสีเขียว ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิต การรวมกลุ่มการผลิตและเพาะปลูกในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่และสร้างกลุ่ม smart farmer เพื่อสามารถก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการ และมีกำลังต่อรองในกลไกการตลาด

- ด้านการท่องเที่ยวมุ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อสื่อถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยการพัฒนาสู่เมืองที่รองรับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๒. นอกจากความคาดหวังในการสร้างรายได้ จังหวัดจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศที่สามารถจูงใจนักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ และจะสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในทุกระดับ

๓. การปลูกจิตสำนึกน้อมนาแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อเพิ่มอัตราการออมของครัวเรือน ลดภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

มิติด้านการพัฒนา แบบทั่วถึง (Inclusive Growth)

ข้อมูลการพัฒนาในมิติการพัฒนาแบบ มีประเด็นที่สำคัญที่สะท้อนการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

๑. ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน
 - ปี ๒๕๕๖ มีร้อยละประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เท่ากับ ๔.๙๙ ในขณะที่ค่ากลางของประเทศเท่ากับร้อยละ ๑๒.๔๙
 - ปี ๒๕๕๗ มีร้อยละประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ลดลงจากปี ๒๕๕๖ เท่ากับร้อยละ ๘.๑๑ ค่ากลางของประเทศเท่ากับร้อยละ ๑๐.๔๓
 ๒. อัตราส่วนของแพทย์ต่อประชากร
 - ปี ๒๕๕๖ มีค่าเท่ากับ ๓,๔๐๓ คน/แพทย์ ๑ คน ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ที่มีค่าเท่ากับ ๓,๒๖๒ คน/แพทย์ ๑ คน
 - ปี ๒๕๕๗ มีค่าเท่ากับ ๓,๐๐๓ คน/แพทย์ ๑ คน ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ที่มีค่าเท่ากับ ๒,๙๘๐ คน/แพทย์ ๑ คน
 ๓. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทย อายุ ๑๕ - ๙๙ ปี
 - ปี ๒๕๕๖ มีค่าเท่ากับ ๘.๒๖ ปี ค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ๘.๖๘ ปี
 - ปี ๒๕๕๗ มีค่าเท่ากับ ๘.๓๐ ปี ค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ๘.๙๐ ปี
 ๔. ค่าเฉลี่ยคะแนน O-net
 - ปี ๒๕๕๗ มีค่าเฉลี่ยคะแนน O-net มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๓.๓๖ คะแนน สูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ๓๒.๓๐ คะแนน
 - ปี ๒๕๕๘ มีค่าเฉลี่ยคะแนน O-net มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๓๖.๖๒ คะแนน สูงกว่าค่ากลางของประเทศที่มีค่าเท่ากับ ๓๔.๙๕ คะแนน
- สรุปการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดลำพูน
๑. จากสถานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่ถือว่าอยู่ในระดับที่ดี แต่ในขณะเดียวกันต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนทางการศึกษา โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของประชากร
 ๒. หากพิจารณาจากตัวเลขประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน แต่จากข้อมูลครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ยังพบว่าในปี ๒๕๕๙ ยังมีอยู่ ๗๗๔ ครัวเรือน
 ๓. การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จากค่าคะแนนการทดสอบ O-net พบว่า ยังต้องมีการส่งเสริมการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
 ๔. จังหวัดจำเป็นต้องมีการปรับตัวในการพัฒนาทางสังคม เนื่องจากปัจจุบันสังคมมีความหลากหลาย ทั้งประชากรของจังหวัดและจำนวนแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัด

มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Growth)

ข้อมูลการพัฒนาในมิติการพัฒนาแบบ มีประเด็นที่สำคัญที่สะท้อนการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

๑. อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด
 - ช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ -๓.๙๓ ค่ากลางของประเทศร้อยละ -๓.๓๒
 - ช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓.๑๑ ค่ากลางของประเทศร้อยละ ๐.๐๑

๒. ปริมาณขยะในจังหวัด

- ปี ๒๕๕๗ มีปริมาณ ๑๔๑,๐๕๑ ตัน ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๒๕๒,๔๔๙ ตัน
- ปี ๒๕๕๘ มีปริมาณ ๑๔๖,๗๓๐ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ค่ากลางของประเทศเท่ากับ

๒๔๗,๑๐๕ ตัน

๓. สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร

- ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๔๘๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อคน ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๔๔๓

กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อคน

- ปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๕๐๙ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อคน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๔๖๔ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อคน

๔. สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ไม่ใช่ภาคครัวเรือนต่อ GPP

- ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๑๔,๖๕๒ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อล้านบาท ค่ากลางของประเทศเท่ากับ

๖,๙๑๕ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อล้านบาท

- ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๑๓,๒๓๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๕๖ ค่ากลาง

ของประเทศเท่ากับ ๗,๒๘๙ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อล้านบาท

๕. สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมต่อ GPP ภาคอุตสาหกรรม

- ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๔๒ ลิตรต่อล้านบาท ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๒๗๖ ลิตรต่อล้านบาท

- ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๔๖ ลิตรต่อล้านบาท ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๑๗๘ ลิตรต่อล้านบาท

สรุปการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

๑. การส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๒. ปริมาณขยะ ถึงแม้ว่าจังหวัดจะยังมีจำนวนที่ไม่เกินค่ากลางของประเทศ จำเป็นจะต้องวางแนวทางในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการสนับสนุนส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำหนดสถานที่กำจัดขยะที่เป็นศูนย์กลางของจังหวัด

๓. ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของครัวเรือน จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกในการประหยัดพลังงาน แต่ยังมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรในการเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานเข้ามาทำงานจำนวนมาก และสถานประกอบการหอพักบ้านเช่าที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบสถานประกอบการ จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบเพื่อให้สามารถควบคุมทางด้านสังคมและการเติบโตของชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. ปริมาณการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงของภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือน โดยเฉพาะในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่จำนวนกว่า ๙๐๐ แห่ง นอกจากการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ จะต้องมีการที่สนับสนุนการประหยัดพลังงาน เพื่อนำไปสู่อุตสาหกรรมและการเติบโตสีเขียวอย่างแท้จริง

๕. จังหวัดได้วางกรอบแนวทางการพัฒนาเมืองนิเวศน์ ที่สนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นน้ำ ในการสร้างป่าต้นน้ำ ฝายต้นน้ำ จนถึงกระบวนการปลายน้ำ ในการสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์เพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

มิติประสิทธิภาพการดำเนินงาน ของภาครัฐ (Government Efficiency)

ข้อมูลการพัฒนาในมิติการพัฒนาแบบ มีประเด็นที่สำคัญที่สะท้อนการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

๑. ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา

- ปี ๒๕๕๗ มีอัตราร้อยละ ๘.๕๘ ในขณะที่ค่ากลางของประเทศเท่ากับ ๑๕.๕๗

- ปี ๒๕๕๘ มีอัตราร้อยละ ๙.๒๓ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ในขณะที่ค่ากลางของ

ประเทศเท่ากับ ๑๕.๗๗

สรุปการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

๑. การเข้าถึงการบริการประปาภูมิภาคของประชากรในจังหวัดลำพูนถือว่าน้อยมาก เนื่องจากมีสาขาที่รองรับการบริการเพียง ๓ แห่ง โดยอาศัยทั้งน้ำจากแม่น้ำปิง น้ำผิวดินจากอ่างเก็บน้ำ และน้ำบาดาล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการขยายการให้บริการรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองและชุมชนในอำเภอต่างๆ

๒. ในประเด็นอื่นๆ อาทิ การเข้าถึงไฟฟ้าและอินเทอร์เน็ต จังหวัดมีสถานการณ์ดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ต้องรักษาการให้บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เนื่องจากมีจำนวนประชากรแฝงภาคแรงงานในพื้นที่จำนวนมาก

๓. สำหรับความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณ ในภาพรวมจังหวัดจะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (แผน ๔ ปี)

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (แผน ๔ ปี) เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ อยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำพูน โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ และวาระพัฒนา ๖ โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ และจังหวัดลำพูน ดังนี้

๒.๑ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทยสังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจได้กำหนดกรอบการพัฒนาต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านความมั่นคง

๑.๑) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒) ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมืองขจัดคอร์รัปชันสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

๑.๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

๑.๔) การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

๑.๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการฉีกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

๑.๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๑.๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น

๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- ๒.๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจส่งเสริมการค้าการลงทุนพัฒนาสู่ชาติการค้า
- ๒.๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการเสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งยั่งยืนและส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๒.๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะสู่ผู้ประกอบการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สูสากล
- ๒.๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ
- ๒.๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่งความมั่นคงและพลังงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนา
- ๒.๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาประเทศส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ ฯลฯ

๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

- ๓.๑) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- ๓.๒) การยกระดับการศึกษาและเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง
- ๓.๓) ปลุกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์
- ๓.๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี
- ๓.๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

๔) ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

- ๔.๑) สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๔.๒) พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
- ๔.๓) มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตสังคมสูงวัย
- ๔.๔) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน
- ๔.๕) พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกการสนับสนุนการพัฒนา

๕) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ๕.๑) จัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- ๕.๒) วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ
- ๕.๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๕.๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๕.๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๕.๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๖) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๖.๑) การปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่

เหมาะสม

๖.๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ

๖.๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

๖.๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๖.๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆ

๖.๖) ให้ทันสมัยเป็นธรรมและเป็นสากล

๖.๗) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนในของหน่วยงานภาครัฐ

๖.๘) ปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๒.๒ วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ และวาระพัฒนา ๖ โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ

วาระปฏิรูปที่ ๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

วาระปฏิรูปที่ ๒ : การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง

วาระปฏิรูปที่ ๓ : การปรับโครงสร้างอำนาจส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

วาระปฏิรูปที่ ๔ : การปฏิรูประบบงบประมาณ

วาระปฏิรูปที่ ๕ : การเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการบริหารงานแห่งรัฐ

วาระปฏิรูปที่ ๖ : กิจการตำรวจ

วาระปฏิรูปที่ ๗ : การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (วาระการตรวจสอบ การใช้
อำนาจรัฐ)

วาระปฏิรูปที่ ๘ : การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษี

วาระปฏิรูปที่ ๙ : แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ

วาระปฏิรูปที่ ๑๐ : ระบบพลังงาน

วาระปฏิรูปที่ ๑๑ : การปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน

วาระปฏิรูปที่ ๑๒ : การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม

วาระปฏิรูปที่ ๑๓ : การปฏิรูปการเงินฐานรากและสหกรณ์ออมทรัพย์

วาระปฏิรูปที่ ๑๔ : การปฏิรูปภาคเกษตร

วาระปฏิรูปที่ ๑๕ : การสร้างสังคมผู้ประกอบการ

วาระปฏิรูปที่ ๑๖ : ระบบการจัดการศึกษา

วาระปฏิรูปที่ ๑๗ : ระบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)

วาระปฏิรูปที่ ๑๘ : ระบบการเรียนรู้

วาระปฏิรูปที่ ๑๙ : การกีฬา

วาระปฏิรูปที่ ๒๐ : ระบบวิจัยเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของประเทศ

วาระปฏิรูปที่ ๒๑ : ระบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อโครงสร้างพื้นฐานทาง
นวัตกรรมของประเทศ

วาระปฏิรูปที่ ๒๒ : ระบบบริการสาธารณสุข

วาระปฏิรูปที่ ๒๓ : ระบบส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคใหม่ ๆ

วาระปฏิรูปที่ ๒๔ : ระบบการคลังด้านสุขภาพ

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร

วาระปฏิรูปที่ ๒๖ : การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน

วาระปฏิรูปที่ ๒๗ : การปฏิรูปเพื่อรับมือวิกฤตการณ์น้ำทะเลขึ้นสูงและแผ่นดินทรุด พื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : ระบบเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง

วาระปฏิรูปที่ ๒๙ : สวัสดิการสังคม เรื่อง การปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับ ประเทศไทย

วาระปฏิรูปที่ ๓๐ : สังคมสูงวัย

วาระปฏิรูปที่ ๓๑ : การคุ้มครองผู้บริโภค

วาระปฏิรูปที่ ๓๒ : การกำกับดูแลสื่อ

วาระปฏิรูปที่ ๓๓ : สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ

วาระปฏิรูปที่ ๓๔ : การป้องกันการแทรกแซงสื่อ

วาระปฏิรูปที่ ๓๕ : ศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ

วาระปฏิรูปที่ ๓๖ : ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม

วาระปฏิรูปที่ ๓๗ : ปฏิรูปการแรงงาน

วาระพัฒนา ๖ วาระ

๑. วาระพัฒนา Center of Excellence ศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ ด้วยการพัฒนาด้าน เกษตรและอาหาร การท่องเที่ยวควบคู่กับสุขภาพ และยานยนต์

๒. วาระพัฒนา New Growth Engine การวิจัยนวัตกรรม

๓. วาระพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การขนส่ง ที่ต้องพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางขนส่ง ของอาเซียน

๔. วาระพัฒนาการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ด้วยการกำหนดเขตเศรษฐกิจใหม่

๕. วาระพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ในการพัฒนาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาครัฐ

๖. วาระพัฒนาการปรับเปลี่ยน Mind set และ Skill set พัฒนาระบบทักษะใหม่และความ เชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรม

๒.๓ ประเทศไทย ๔.๐ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจใหม่

“ไทยแลนด์ ๔.๐” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มี ภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทาง พัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงใน ศตวรรษที่ ๒๑ ได้

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ยุคแรก เรียกว่า “ประเทศไทย ๑.๐” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน หมู ปศุสัตว์ เป็นต้น ยุคที่สอง เรียกว่า “ประเทศไทย ๒.๐” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และยุคที่สาม เรียกว่า “ประเทศไทย ๓.๐” เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ กลั่นน้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

ซึ่งประเทศไทยในยุค ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ รายได้ของประเทศยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงต้องเร่งดำเนินการในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นเหตุให้นำไปสู่ยุคที่สี่ เรียกว่า “ประเทศไทย ๔.๐” ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) เป็นประเทศที่มีมีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน ๕ - ๖ ปีนี้ เป็นการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา “A Nation of Makers” อังกฤษ “Design of Innovation” อินเดีย “Made in India” หรือประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “Creative Economy”

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น “ประเทศไทย ๔.๐” จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง และเพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

๑) กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น

๒) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น

๓) กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น

๔) กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น

๕) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

การพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อนผ่านโครงการบันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรืองานวิจัยต่างๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่างๆอันได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณ์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคัลสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ ๔ การศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Start Up) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

โดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศภายใต้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆกัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ - ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

สำหรับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙ ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์การระหว่างประเทศกำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนา ได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศ ๓๗ วาระ และไทยแลนด์ ๔.๐

การจัดทำแผน ขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษา ในทุกพื้นที่ของประเทศ เป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลังให้สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยแม้ว่าได้ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นระบบโครงข่ายมากขึ้น และมีการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยยังปรับตัวช้าเมื่อเทียบกับหลายประเทศ เนื่องจากคุณภาพคนต่ำ การลงทุนในการวิจัยและพัฒนายังมีน้อย คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ดี และปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐและกฎระเบียบต่างๆ ล้าสมัยและขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกและภัยพิบัติธรรมชาติ ทำให้เศรษฐกิจไทยผันผวนได้ง่าย และเศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าศักยภาพมาต่อเนื่องหลายปี

นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นมากขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดน โดยมีการเคลื่อนย้ายคน เงินทุน องค์กรความรู้ เทคโนโลยี ข่าวสาร สินค้าและบริการอย่างเสรี ทำให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้น ส่งผลให้มีการรวมตัวด้านเศรษฐกิจของกลุ่มต่างๆ ในโลกมีความเข้มข้นขึ้น ประเทศเศรษฐกิจใหม่มีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เช่น จีน อินเดีย ละตินอเมริกา และเวียดนาม ซึ่งมีแรงงานราคาถูกและมีมาตรการอื่นๆ ประกอบในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การพัฒนากิจการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้สังคมโลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ทำให้เกิดภัยคุกคามและความเสี่ยง อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าว

ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงวัยมากขึ้น จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ปัญหาความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รวมทั้งความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดและกลุ่มคนจนที่สุดสูงถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ เนื่องจากการกระจายโอกาสการพัฒนาไม่ทั่วถึง ยิ่งไปกว่านั้นทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม มีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนในกลุ่มต่างๆ เนื่องจากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีลักษณะรวมศูนย์ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง ประกอบกับสภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงผันผวนมากขึ้น ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยมากกว่าในอดีต

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไป ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการและใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑) การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการ นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ โดยการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการวิจัยและพัฒนากับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการพัฒนานวัตกรรม

๒) การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับสถาบันวิจัยและสถาบันการศึกษา รวมทั้งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองบ๓๕๕๕ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน รวมทั้งการปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบ

๓) การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

๔) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากไร้ในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกิน สนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพ ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้งกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน โดยมุ่งบรรลุเป้าหมายสำคัญในการยกระดับรายได้ประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด

๕) การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า เน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐาน ทิศทางเศรษฐกิจให้ครบถ้วน สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งสร้างสังคมผู้ประกอบการให้มีทักษะการทำธุรกิจที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๖) การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด

๗) การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมที่มีศักยภาพในปัจจุบันให้ต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและมีนวัตกรรมมากขึ้น ควบคู่กับการวางรากฐานเพื่อสร้างและพัฒนาภาคการผลิตและบริการสำหรับอนาคต ทั้งในด้านการเตรียมศักยภาพคนและโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสร้างกลไกและเครือข่ายความร่วมมือของธุรกิจในกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster)

๘) การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการ

๙) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๑๐) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคม

ในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงานของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง กรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำอิรวดี เจ้าพระยา แม่โขง กรอบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซียไทย กรอบความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าว เบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการ และเศรษฐกิจ กรอบความร่วมมือเพื่อพัฒนาชายแดนไทย-มาเลเซีย และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

๑๑) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๑๒) การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม ส่งเสริม การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เร่งเตรียมความพร้อมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งบริหารจัดการเพื่อลด ความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๑๓) การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์บนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการเตรียมการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยยะสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า

๑๔) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประทุมิชอบและการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านระบบการบริหารงานและบุคลากร มีการบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

๑๕) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม เน้นให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและในอาเซียนอย่างเป็นระบบ โดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สร้างความเป็นธรรม ในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขาโลจิสติกส์ และหน่วยงานที่มีศักยภาพไปทำธุรกิจในต่างประเทศ

๑๖) การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ที่สร้างรายได้สำหรับประชาชนในแต่ละภาค การพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้รองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างมีสมดุล และ การบริหารจัดการพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคและเมืองให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑๗) การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่มีมุ่งเน้นผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในเชิงสถาบันให้มีความคืบหน้าและชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ ผลักดันการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่างๆ ในเวทีโลก และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๑๘) การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

๑๙) การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้ เร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของเงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันสนับสนุนการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้ อย่างเข้มข้น พัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อระดมทุนมาใช้สนับสนุนการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ตลอดจนขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงในต้นทุนที่เหมาะสม

๒๐) การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย การขยายฐานภาษี การปรับระบบการจัดทำค่าของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบูรณาการ ทั้งเชิงประเด็น พัฒนาและเชิงพื้นที่ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม และลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ ด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ และการปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้จากรัฐบาล

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นแผนพัฒนาประเทศไทยในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนามตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี ๒๕๗๙ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ไป พิจารณาจากการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาทั้งจากภายนอกและภายในประเทศที่บ่งชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศ และการสะท้อนถึงโอกาสและความเสี่ยงในการที่จะผลักดันขับเคลื่อนให้การพัฒนาในด้านต่างๆ บรรลุผลได้ในระยะเวลา ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ทั้งนี้โดยได้คำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไป ดังนั้น การพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒๑

๒) เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓) เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๔) เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๕) เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๖) เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๗) เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายรวมการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย

๑) คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

๒) ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๓) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการมีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ชั้นสูงใหม่ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและการให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อลดความ

เหลื่อมล้ำ โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี และมีปัจจัยสนับสนุน อาทิ ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และการลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ

๔) ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๒๒

๕) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าและค่านมนุษย์ลดลง มีความพร้อมที่ปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่ง โลจิสติกส์ ห่วงโซ่มูลค่า เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนและการส่งออกของไทยในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

๖) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติและอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนมากยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิกฤตค่านิยม ทักษะคน และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทักษะคนและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ (๒) พัฒนาศักยภาพคนให้มีความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมอง

และทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (๓) ยกระดับคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากร ร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์และมี ชีวิต (๔) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทาง สุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผล เสียต่อสุขภาพ (๕) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้าน สุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ (๖) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุ ระยะเวลา และ (๗) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแล ครอบครัวยุติธรรม และส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้ ๒๓

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมา ทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความ คืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้ง ข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพ ชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่ครอบครัวยากจนตั้งแต่การสร้าง รายได้ของครัวเรือน สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง (๒) การกระจายการให้บริการ ภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการ ให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และ ระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ (๓) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้าง ความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการ จัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน อาทิ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและ ครัวเรือน การป้องกันและระงับการฉ้อโกงของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้ กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงการช่วยเหลือทางการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็น แม่ข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจ โลกซบเซาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า การพัฒนา ๕ ปีต่อจากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพ และมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิต ภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกัน มากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทาง เศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้นเกษตรกรรมยั่งยืน

และให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถหารายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งในด้านการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ (๒) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคต ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจก และขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (๓) การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม (๔) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๕) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๖) การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๘) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง และยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอก ในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงเน้นในเรื่องการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสมานฉันท์ ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความ

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ มีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม พหุวิทยาการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ (๒) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ (๓) การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทะเล และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทย การพัฒนาระยะต่อไปจึงต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มีได้กระทำความผิด

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า (๒) ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ (๓) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการ (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง (๕) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม และ (๖) ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ที่ผ่านมาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการดำเนินการ และปัญหาเชิงปริมาณ คุณภาพ และการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบขนส่งทางรางและทางน้ำ เพิ่มปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยานในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อ

เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และการพัฒนาด้านสาธารณสุขการ (น้ำประปา)

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ และพัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ (๒) การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาการบริหารจัดการในสาขาขนส่ง (๓) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากล และพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้า (๔) พัฒนาด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด

๒๖

(๕) พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ และ (๖) พัฒนาระบบน้ำประปา อาทิ พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากกว่าการสะสมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมนวัตกรรมได้ การพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (๒) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย และ (๓) พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีทั้งความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญ และยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองนำอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของการพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณ

ชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม พื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรคมูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย (๒) การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และ (๓) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรี และเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่นๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทั้งกับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาครวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในทุกระดับ

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย (๒) พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC ,และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ (๓) พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค (๔) ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย (๕) เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน (๖) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาทั้งกับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ (๗) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ (๘) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน (๙) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ และ (๑๐) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เผยแพร่คำแถลงนโยบายของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่จะแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยจะใช้มาตรการทางกฎหมายมาตรการทางสังคมจิตวิทยา และมาตรการทางระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินการกับผู้คั่นองปาก ย่ำใจหรือประสงค์ร้าย มุ่งสั่นคลอนสถาบันหลักของชาติ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกและความผูกพันภักดีของคนอีกเป็นจำนวนมาก ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นจริงเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชน ที่จะสนับสนุนโครงการทั้งหลายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนเร่งขยายผลตามโครงการและแบบอย่างที่ดีตรงรากฐานไว้ให้แพร่หลายและเกิดประโยชน์ในวงกว้าง

๒๘

๒. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

๒.๑ ในระยะเร่งด่วน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจการ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

- การบริหารจัดการชายแดน
- การสร้างความมั่นคงทางทะเล
- การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
- การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน
- การเสริมสร้างในการปฏิบัติการทางการทหารร่วมกันของอาเซียน โดยเน้น

ความร่วมมือเพื่อป้องกัน แก้ไขข้อพิพาทต่าง ๆ รวมถึงการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนโดยใช้กลไกระดับทวิภาคี และพหุภาคี

๒.๒ เร่งแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนามาใช้ตามแนวทางกลยุธมิตรแบบสันติวิธี พร้อมส่งเสริมการพูดคุยสันติสุขกับผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ที่จะเพิ่มระดับปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่อาจช่วยคลี่คลายปัญหาได้

๒.๓ พัฒนาและเสริมสร้างของกองทัพและระบบป้องกันประเทศให้ทันสมัย มีความพร้อมในการรักษาอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ ปลอดภัยจากการคุกคามทุกรูปแบบ ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้

๒.๔ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศ บนหลักการที่ว่านโยบายการต่างประเทศเป็นส่วนประกอบสำคัญของนโยบายองค์รวมทั้งหมดในการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าในด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม โดยจะนำกลไกทางการทูตแบบบูรณาการมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

๓.๑ ในระยะเฉพาะหน้า จะเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยให้แรงงานทั้งระบบมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในทุกระดับอย่างมีมาตรฐาน

๓.๒ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รวมถึงปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การทารุณกรรมต่อแรงงานข้ามชาติ การท่องเที่ยวที่เน้นบริการทางเพศและเด็ก และปัญหาคนขอทานด้วยการ ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับที่จำเป็นและเพิ่มความเข้มงวดในการระงับตรวจสอบ

๓.๓ ในระยะต่อไป จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกักขังที่เป็นธรรม และการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ไร้โอกาส พัฒนาศักยภาพ คุ่มครองและพิทักษ์สิทธิจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีและเด็ก

๓.๔ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีเงินหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรคและไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

๒๙

๓.๕ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมที่มีความหลากหลาย

๓.๖ จัดระเบียบสังคม สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป โดยใช้ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศไว้แล้ว

๓.๗ แก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรुक้าเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูก้า และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกร ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมสำรวจและวิธีการแผนที่ทันสมัย แก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน

๔. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

๔.๑ จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

๔.๒ ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยอาจจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

๔.๓ ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้

๔.๔ พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

๔.๕ ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

๕. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน

๕.๑ วางรากฐานให้ระบบหลักประกันสุขภาพให้มีความครอบคลุมประชากรในทุกภาคส่วนอย่างมีคุณภาพโดยไม่มี ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพบริการในแต่ละระบบ และบูรณาการข้อมูลระหว่างทุกระบบหลักประกันสุขภาพ

๕.๒ พัฒนาระบบบริหารสุขภาพ โดยเน้นการป้องกันโรคมามากกว่ารอให้ป่วยแล้วจึงมา รักษา สร้างกลไกจัดการสุขภาพในระดับเขตแทนการกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลาง ปรับระบบการจ้างงาน การกระจายบุคลากรและทรัพยากรสาธารณสุขให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

๕.๓ ประสานการทำงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การตั้งครม.ในวัยรุ่น และปัญหาด้านการแพทย์และจริยธรรมของการอุ้มบุญ การปลูกถ่ายอวัยวะและสเต็ม เซลล์ โดยจัดให้มีมาตรการและกฎหมายที่รัดกุม

๖. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการทันที ระยะต่อไปที่ต้องแก้ไขปัญหาค้างคาอยู่ และระยะ ยาวที่ต้องวางรากฐานเพื่อความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๖.๑ ในระยะเร่งด่วน เร่งจ่ายงบลงทุนของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ยังค้างอยู่ ก่อนที่จะพ้นกำหนดภายในสิ้นปีนี้

๖.๒ สานต่อนโยบายงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจ ตามที่คณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่ได้จัดทำไว้ โดยนำหลักการสำคัญของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ให้ความสำคัญในการบูรณาการงบประมาณ และความพร้อมในการดำเนินงานร่วมนำแหล่งเงินอื่นมา ประกอบการพิจารณาด้วย ทบทวนภารกิจที่มีลักษณะไม่ยั่งยืนหรือสร้างภาระหนี้สาธารณะของประเทศเกิน ความจำเป็น และแสดงรายการลงทุนในระดับจังหวัดเพื่อความโปร่งใส เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

๖.๓ กระตุ้นการลงทุน ด้วยการเร่งพิจารณาโครงการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนัก ลงทุนยื่นขออนุมัติส่งเสริมการลงทุนไว้แล้วให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และนำโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ประเภทที่มีผลตอบแทนดี

๖.๔ ดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การ ช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง

๖.๕ ลดอุปสรรคในการส่งออกเพื่อให้เกิดความคล่องตัว เช่น ปรับปรุงวิธีการตรวจ รับรองมาตรฐานสินค้าและมาตรฐานการผลิตระดับไร่นา เป็นต้น

๖.๖ ชักจูงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย โดยพิจารณามาตรการ ลดผลกระทบจากการประกาศใช้กฎอัยการศึกในบางพื้นที่ที่มีต่อการท่องเที่ยวในโอกาสแรกที่จะทำได้

๖.๗ ในระยะยาวต่อไป ประสานนโยบายการเงินและการคลังให้สอดคล้องกันเพื่อ สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจพร้อมกับการรักษาเสถียรภาพของราคาอย่างเหมาะสม

๖.๘ แก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนและปัญหาขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่และบางฤดูกาล โดยระดมความคิดเห็นเพื่อหาทางออกไม่ให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงดังเช่นปี ๒๕๕๔ ส่วนภาวะภัยแล้งนั้นรัฐบาลจะ เร่งดำเนินการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุม ซึ่งจะสามารถทำได้ในเวลาประมาณ ๑ ปี

๖.๙ ปฏิรูปโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับต้นทุนและให้มี ภาวะภาษีที่เหมาะสมระหว่างน้ำมันต่างชนิดและผู้ใช้ต่างประเภท รวมถึงการดำเนินการให้มีการสำรวจและ ผลิตก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดิบรอบใหม่ทั้งในทะเลและบนบก และดำเนินการให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ด้วยวิธีการเปิดเผย โปร่งใส และเป็นมิตรต่อสถานะแวดล้อม พร้อมทั้งร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาพลังงาน

๖.๑๐ ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีให้จัดเก็บอย่างครบถ้วน โดยปรับปรุงโครงสร้าง ภาษีให้คงภาษีเงินได้ไว้ในระดับปัจจุบัน ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล แต่ปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษี

ทางการค้าและขยายรากฐานการจัดเก็บภาษีประเภทใหม่ ซึ่งจะจัดเก็บจากทรัพย์สิน เช่น ภาษีมรดก ภาษีจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยให้มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยให้น้อยที่สุด

รวมทั้งปรับปรุงการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีรายได้น้อย และยกเลิกการยกเว้นภาษีประเภทที่เอื้อประโยชน์เฉพาะผู้ที่มีฐานะการเงินดี เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น

๖.๑๑ บริหารจัดการหนี้ภาครัฐที่เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลที่ผ่านมา ซึ่งจำนวนสูงมากกว่า ๗๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และเป็นภาระงบประมาณใน ๕ ปีข้างหน้า อันจะทำให้เหลืองบประมาณเพื่อการลงทุนพัฒนาประเทศน้อยลง โดยประมวลหนี้เหล่านี้ให้ครบถ้วน หาแหล่งเงินระยะยาวมาสะสางหนี้ทั้งหมด และยืดระยะเวลาชำระคืนให้นานที่สุดเพื่อลดภาระของงบประมาณในอนาคต

๖.๑๒ ในระยะยาว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

- ด้านการขนส่งและคมนาคมทางบก โดยเริ่มโครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีแดงเข้ม กทม. และรถไฟฟ้ามหานคร สายสีส้ม กทม. กับเมืองปริมณฑลเพิ่มเติมเพื่อลดเวลาในการเดินทางของประชาชน เพื่อตั้งฐานให้รัฐบาลต่อไปทำได้ทันที

- ด้านคมนาคมทางอากาศ โดยปรับปรุงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ ๒ ท่าอากาศยานดอนเมือง และท่าอากาศยานในภูมิภาค เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณการจราจรทางอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ด้านการคมนาคมทางน้ำ โดยพัฒนาการขนส่งสินค้าทางลำน้ำชายฝั่งทะเล เพื่อลดต้นทุนระบบโลจิสติกส์ของประเทศ เริ่มจากการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ตลอดจนผลักดันให้ท่าเรือในลำน้ำเจ้าพระยาและป่าสักมีการใช้ประโยชน์ในการขนส่งสินค้าภายในประเทศและเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง รวมทั้งการขุดลอกร่องน้ำลึก

๖.๑๓ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการในสาขาขนส่งที่มีการแยกบทบาทและภารกิจของหน่วยงานในระดับนโยบาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยปฏิบัติที่ชัดเจน และจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลระบบราง เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการให้บริการและความปลอดภัย โครงสร้างอัตราค่าบริการที่เป็นธรรม การลงทุน การบำรุงรักษาและการบริหารจัดการ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาระบบรางให้เป็นโครงข่ายหลักของประเทศ

๖.๑๔ พัฒนาและปรับปรุงระบบบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายและมาตรการที่จะแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูกิจการ ตลอดจนพิจารณาความจำเป็นในการควบรวมกิจการเป็นรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๖.๑๕ ในด้านเกษตรกรรม ดำเนินการใน ๒ เรื่องใหญ่ คือ การปรับปรุงโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่าง ๆ

๖.๑๖ ในด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ อาทิ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้การออกแบบและสร้างสรรค์ เป็นต้น

๖.๑๗ เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๑๘ ส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้

๒.๖ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ภาคการเกษตรของไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้กับประเทศและส่งออกไปยังทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นแหล่งจ้างงานและรองรับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาโดยตลอด ทำให้คนไทยยังคงมีความมั่นคงด้านอาหารและมีรายได้เข้าสู่ประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรของไทยยังคงประสบกับปัญหามากมาย เช่น ราคาผลผลิตที่ขาดเสถียรภาพ การใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่เหมาะสมความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหานี้สินคัรวเรือนเกษตรกรที่ยังอยู่ระดับสูงแม้ว่ารัฐบาลจะได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการช่วยเหลือต่างๆ มาโดยตลอด แต่ส่วนใหญ่เป็นแผนระยะสั้นที่ขาดความต่อเนื่องและเป็นการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ดังนั้น เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาวอันจะนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๓๒

ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ

ภาคการเกษตรไทยมีประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนา และมีแนวทางรองรับอย่างต่อเนื่องในระยะยาว จากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มของประชากรโลก เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ เช่น การนำเครื่องจักรกลมาใช้ในการเกษตรทดแทนแรงงาน การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่การควบคุมสภาพแวดล้อมให้สามารถทำการผลิตได้ตลอดปีในสภาพโรงเรือน เป็นต้น รวมถึงการทบทวนสถานการณ์ภาคการเกษตรของไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน สรุปเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาในระยะยาว ได้แก่ การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์และการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง ระบบการผลิตเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ภายใต้ข้อจำกัดของขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งมีแนวโน้มลดลงในอนาคต ปัจจัยการผลิตต้องหาแนวทางรองรับปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นและมีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้น ได้แก่ แรงงานเกษตรอายุเฉลี่ยสูงขึ้น และเกษตรกรรุ่นใหม่มีจำนวนน้อย ดินและน้ำมีปัญหาจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่เหมาะสม พื้นที่ชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพ เกษตรกรรายย่อยมีข้อจำกัดในการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร รวมทั้งยังจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และระบบโลจิสติกส์ จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินและที่ดินทำกินของเกษตรกรกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงมากจากอดีต ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาหนี้สินจากการขาดทุนในการทำการเกษตร ในส่วนของผลผลิตการเกษตรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการผลิตให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด มีการพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถกำหนดเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรของอาเซียนและมาตรฐานสินค้าเกษตรของโลกต่อไป สินค้าเกษตรต้องมีการพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและผลิตสินค้าคุณภาพสูง เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อหนีจากตลาดระดับล่างและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้ภาคการเกษตรของไทย ทั้งนี้ การผลิตภาคเกษตรยังจำเป็นต้องพึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ในปัจจุบันภาคการเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลกที่มีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว ทั้งในเรื่องการปรับตัว และการลดผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเพิ่มการจัดสรรงบประมาณในส่วนของการ

วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อใช้ในภาคการเกษตร ประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจขององค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบด้านการเกษตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๓๓

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

จากการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาความท้าทายและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญของภาคการเกษตรไทยที่ควรได้รับการพัฒนาและมีแนวทางรองรับอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ดังนี้

๑) ปัญหาและความท้าทาย

๑.๑) ภายในประเทศ

๑) เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและจำเป็น มีหนี้สินและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็งทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรอง ทั้งยังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และคนรุ่นใหม่สืบทอดอาชีพเกษตรน้อยลง

๒) ประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งมีการแข่งขันและการกีดกันทางการค้าเพิ่มมากขึ้นในรูปแบบของการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้า รวมทั้งมาตรการเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ

๓) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ในภาคการเกษตรยังมีจำกัด รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลด้านการเกษตรที่ทันสมัยเพื่อนำมาใช้ในการผลิตยังไม่ครอบคลุม

๔) การทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม เช่น การปลูกพืชซ้ำซาก การผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมกับชนิดสินค้าเกษตร การปลูกในที่ลาดชันมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำลำธารส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ประกอบกับมีการเกิดภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่มีความรุนแรงและความถี่สูงขึ้น

๕) นโยบายภาครัฐที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะสั้น ขาดความต่อเนื่องและมักเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและไม่มีการบูรณาการระหว่างกระทรวง

๑.๒) ต่างประเทศ

๑) แนวโน้มประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ตามการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ คาดว่าประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นจากประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านคน เป็น ๙,๐๐๐ ล้านคน ในอีก ๒๐ปีข้างหน้า ส่งผลต่อความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในภาพรวมของโลกที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

๒) แนวโน้มของโลกก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ความต้องการอาหารเพื่อ สุขภาพเพิ่มขึ้น โดยผู้บริโภคจะเน้นความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต เช่น การซื้อขายสินค้าออนไลน์ ซึ่งรวมถึงสินค้าการเกษตรด้วย ทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตสามารถติดต่อสื่อสารถึงความต้องการสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้การแข่งขันทางการค้าทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

๓) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้า รวมถึงการปรับเปลี่ยนขีดอำนาจของประเทศมหาอำนาจจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารประเทศ ล้วนส่งผลต่อนโยบายของประเทศและกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจโลก

๔) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก เป็นปัจจัยสำคัญที่ได้รับความสนใจและจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการผลิตด้านการเกษตรของโลก

๒. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จุดแข็ง

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ลำดับต้นๆ ของโลก เช่น ข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง เกษตรกรมีภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรที่สืบทอดกันมาในแต่ละท้องถิ่น และมีการน้อมนำศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ มาเป็นภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต รวมทั้งประเทศไทยมีภูมิประเทศที่ได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ สภาพภูมิอากาศเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกสินค้าเกษตรและมีความหลากหลายทางชีวภาพ

จุดอ่อน

พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่ (๑๑๙ ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ ๘๐)อยู่นอกเขตชลประทาน ทำให้ต้องพึ่งพาน้ำฝนในการทำเกษตร สินค้าเกษตรผลิตอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ประมาณ ๘ ล้านไร่ สินค้าเกษตรหลายชนิดขายในชั้นปฐม เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง ซึ่งทำให้ขายได้มูลค่าต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย และจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีฐานะยากจนและขาดเทคโนโลยีในการบริหารจัดการผลผลิตของตนเอง มีการรวมกลุ่มในลักษณะสถาบันเกษตรกรแต่ยังไม่มีคามเข้มแข็งเพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถแข่งขันและขาดอำนาจในการต่อรองทางการตลาด

โอกาส

ประชากรโลกเพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการบริโภคมากขึ้นโดยเฉพาะอาหารปลอดภัยซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิต รวมทั้งงานวิจัย เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมีความก้าวหน้าสามารถเข้าถึงได้รวดเร็วและทุกพื้นที่ ภาคเกษตรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่า

อุปสรรค

เศรษฐกิจโลกมีความผันผวน มีการแข่งขันและการกีดกันทางการค้ามากขึ้น ภัยธรรมชาติมีความรุนแรงและมีความไม่แน่นอนการเกิดสูงขึ้น ทุกประเทศมีนโยบายและมาตรการเพื่อปกป้องภาคการเกษตรและเกษตรกรของตนเองมากขึ้น

๓. หลักการแนวคิด

๑) เกษตรกรมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ความสามารถทันสถานการณ์พึ่งพาตนเองได้ และสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกหลักขับเคลื่อนภาคการเกษตร ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา

๒) ตลาดนำกระบวนการผลิต และสินค้าเกษตรมีคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัยภาคการเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน ด้วยงานวิจัย เทคโนโลยี/นวัตกรรม สามารถประยุกต์กับองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓) พื้นที่เกษตรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยี/นวัตกรรม อาทิ Agri-Map และApplication เป็นต้น

๔. วิสัยทัศน์

“เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

๕. เป้าประสงค์ คือ เกษตรกรหลุดพ้นจากการตกขายได้ปานกลาง (รายได้ประชากรชาติต่อหัวมากกว่า ๑๓,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ~ ๓๙๐,๐๐๐ บาท/คน ในปี ๒๕๗๙) โดย

- ๑) เกษตรกรมีความสามารถในอาชีพของตนเอง (Smart Farmer)
- ๒) สถาบันเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (Smart Agricultural Group)
- ๓) สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด (Smart Agricultural Product)
- ๔) พื้นที่เกษตรและภาคการเกษตรมีศักยภาพ (Smart Area / Agriculture)

๓๕

๖. ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เป้าหมาย

- ๑) รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ๓๙๐,๐๐๐ บาท/คน
- ๒) เกษตรกรทุกคนเป็น Smart Farmer
- ๓) สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ร้อยละ ๙๕

แนวทางการพัฒนา

- ๑) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer Smart Group , Smart Enterprise
- ๒) เสริมสร้างภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรวม
- ๓) บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ตัวชี้วัด

- ๑) รายได้ต่อหัวของเกษตรกร(บาท/คน)
- ๒) ร้อยละของเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต่อเกษตรกรในวัยแรงงาน (อายุ ๑๘-๖๔ ปี)
- ๓) ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน
 - ร้อยละความเข้มแข็งของสหกรณ์ระดับ ๑ และ ๒
 - ร้อยละความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน
- ๔) จำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร
 - จำนวนสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร
 - จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร (เฉลี่ยกลุ่มละ ๑๕ คน)
- ๕) ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เป้าหมาย

- ๑) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี
- ๒) ฟาร์ม โรงงาน และสถานประกอบการได้มาตรฐาน

๓) การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๙๐ ล้านไร่ จำนวน ๑๔,๖๐๐ แปลง

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า

๒) ส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตัวชี้วัด

๑) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น (ร้อยละต่อปี)

๒) ร้อยละของจำนวนฟาร์ม / โรงงาน / สถานประกอบการที่อยู่ในกำกับ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มียื่นขอรับรองมาตรฐาน ผ่านการรับรอง
มาตรฐาน

- ร้อยละจำนวนแปลงฟาร์ม : พืช / ประมง / ปศุสัตว์

- ร้อยละจำนวนโรงงาน/สถานประกอบการ(GMP/ อื่นๆ : พืช/ประมง/ปศุสัตว์)๓๖

๓) จำนวนแปลงใหญ่ (พืชไร่/พืชสวน/ปศุสัตว์/ประมง)

๔) จำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการผลิตตาม Agri-map

๕) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
เป้าหมาย

๑) งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมได้รับการพัฒนาต่อยอดนำไปสู่การใช้
ประโยชน์ร้อยละ ๘๐

๒) เกษตรกรทุกคนเข้าถึงและนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐

๒) บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร

๓) พัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ตัวชี้วัด

๑) สัดส่วนงบประมาณงานวิจัยต่องบประมาณประจำปีของกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์

๒) ร้อยละงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอดที่นำไปสู่การใช้
ประโยชน์

๓) ร้อยละเกษตรกรและผู้รับบริการที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำไป
ประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
เป้าหมาย

๑) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ๑๐ ล้านไร่

๒) พื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุงและฟื้นฟู ปีละ ๒ ล้านไร่

๓) พื้นที่ชลประทานมีจำนวน ๔๙.๕๒ ล้านไร่

แนวทางการพัฒนา

๑) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน

๒) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน
- ๒) จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุงและฟื้นฟู
- ๓) จำนวนพื้นที่ชลประทาน
- ๔) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย

- ๑) ข้าราชการทุกคนเป็น Smart officer
- ๒) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

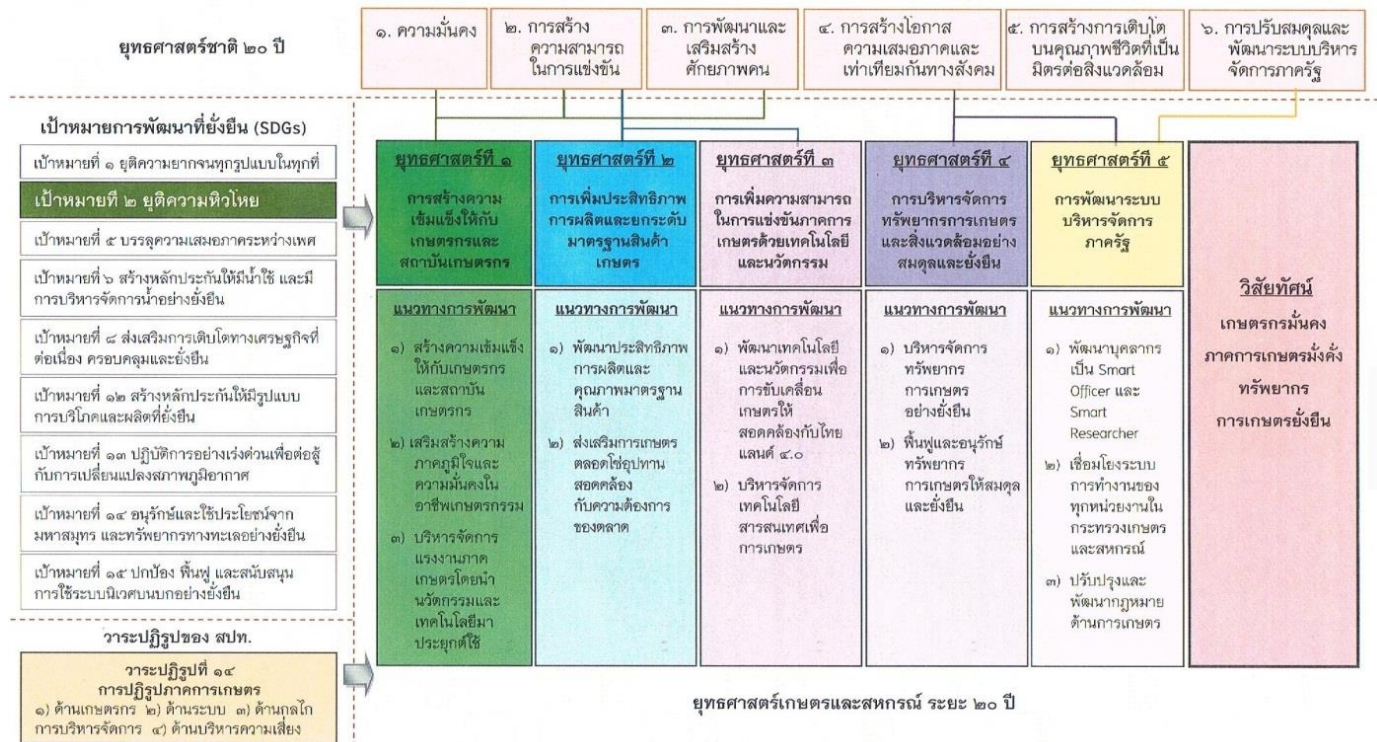
๓๗

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาบุคลากรเป็น Smart officer และ Smart Researcher
- ๒) เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น Smart officer
- ๒) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการปรับรู้อโครงสร้าง
- ๓) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการร่าง / แก้ไข / ปรับปรุง
 - จำนวนกฎหมายใหม่ที่จัดทำ
 - จำนวนกฎหมายที่มีการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง

ภาพที่ ๑ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และกรอบการดำเนินงานที่สำคัญระดับประเทศและระดับสากลกับยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

๒.๗ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเหนือตอนบน ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนสู่สากล บนพื้นฐานความโดดเด่นวัฒนธรรม ล้านนา สังคมน่าอยู่ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

พันธกิจ

๑. พัฒนาเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่สากล
๒. เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการเกษตร การค้า และการลงทุน
๓. เชื่อมโยงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
๔. พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๕. พัฒนาและเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว การค้า การค้า การลงทุนระหว่างภูมิภาค

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Positioning)

กลุ่มจังหวัด	เชิงใหม่	แม่ฮ่องสอน	ลำปาง	ลำพูน
เมืองท่องเที่ยวสู่สากล	ท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม และสร้างสรรค์	ท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม และสร้างสรรค์	ท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม และสร้างสรรค์	ท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม และสร้างสรรค์
Food Valley	เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย (พืชผักเมืองหนาว ลำไย มะม่วง กาแฟ สมุนไพร/ไก่ประดู่หางดำ นมพรีเมียม)	เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย (กระเทียม ถั่วเหลือง งา กาแฟ)	เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย (ข้าว ข้าวโพดหวาน สับปะรด)	เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย (ลำไย มะม่วง ข้าวกระเทียม)
Green City	พื้นที่ป่าไม้ ลุ่มน้ำปิง เขตเมืองเก่า/ย่านชุมชนอนุรักษ์	พื้นที่ป่าไม้ ลุ่มน้ำสาละวิน	พื้นที่ป่าไม้ ลุ่มน้ำวัง เขตเมืองเก่า/ย่านชุมชนอนุรักษ์	พื้นที่ป่าไม้ เขตเมืองเก่า/ย่านชุมชนอนุรักษ์
Northern Landport	สนามบินนานาชาติ ศูนย์กลางการค้า การลงทุน	ด่านการค้าชายแดน	โลจิสติกส์ทางบกและทางราง	นิคมอุตสาหกรรม
Health and Wellness	๑. ศูนย์กลางการแพทย์-ทันตกรรมของภูมิภาค ๒. สปาและการนวดสุขภาพ ๓. การพำนักระยะยาว ๔. เครื่องสำอางสมุนไพร ๕. น้ำพุร้อน	๑. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๒. ผลิตภัณฑ์สปา ๓. น้ำพุร้อน	๑. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย สมุนไพร ๒. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๓. น้ำพุร้อน	๑. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ๒. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

เป้าประสงค์รวมและตัวชี้วัด

เป้าประสงค์รวม	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
๑. การท่องเที่ยว การค้า การลงทุนมี การเติบโตอย่าง ต่อเนื่อง	๑.๑ อัตราการขยายตัว มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่ม จังหวัด (ร้อยละ) ¹	๓.๕	๔	๔.๕	๕	๕
	๑.๒ ขนาดเศรษฐกิจกลุ่ม จังหวัด (ล้านบาท) ²	๓๘๕,๙๐๕	๔๐๑,๓๔๑	๔๑๙,๔๐๑	๔๔๐,๓๗๑	๔๔๐,๓๗๑

๓๙

เป้าประสงค์รวม	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
๒. อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนาและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับการส่งเสริม เพื่อ เพิ่มคุณค่าทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคม	๒.๑ จำนวนที่เพิ่มขึ้นของ ผลิตภัณฑ์และบริการที่ ได้รับการพัฒนา ต่อยอด ด้วยอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา (ท้องถิ่น ³)	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๒๔๐
	๒.๒ จำนวนแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ^๔	๔	๔	๔	๔	๑๒
	๒.๓ จำนวนย่านการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม/ สร้างสรรค์ที่ได้รับการ พัฒนา	๔	๔	๔	๔	๑๒
๓. ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้รับการ อนุรักษ์ พื้นฟูอย่างมี ส่วนร่วม เอื้อต่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืน	๓.๑ จำนวนวันที่มีค่า คุณภาพอากาศเกินกว่า เกณฑ์มาตรฐานกำหนด ลดลง	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๓๐	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐
	๓.๒ จำนวนพื้นที่ป่า เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนพื้นที่ ป่าของจังหวัด	ร้อยละ ๐.๐๑	ร้อยละ ๐.๐๑	ร้อยละ ๐.๐๑	ร้อยละ ๐.๐๑	ร้อยละ ๐.๐๔

หมายเหตุ : ๑. คำนวณจากข้อมูลปีฐานในปี พ.ศ.๒๕๕๗ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. คำนวณตามข้อมูลปีฐานในปี พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดเท่ากับ ๓๗๒,๘๕๕ ล้านบาท

๓. คำนวณโดยใช้ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการยกระดับสู่ ๕ ดาว ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

๔. คำนวณโดยใช้ฐานข้อมูลหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. สร้างคุณค่าและความโดดเด่นด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
๒. ยกระดับ เชื่อมโยง สร้างเครือข่าย การค้า การลงทุน และการค้าชายแดนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ทั้งในและต่างประเทศ
๓. พัฒนาเกษตรมูลค่าเพิ่มสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ
๔. อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการและมีส่วนร่วมตอบสนองต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

๔๐

๒.๘ แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) มีการทบทวนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาภาค รวมทั้งสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา ในระยะ ๔ ปี ให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพและสามารถขับเคลื่อนให้บรรลุยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (VISION) : เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง

นิยามวิสัยทัศน์

“เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง” หมายถึง “ประชาชนในจังหวัดลำพูนมีความสุขจากคุณภาพชีวิตและอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี”

ตัวชี้วัดวิสัยทัศน์แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

- (๑) ตัวชี้วัดความสุข
- (๒) ตัวชี้วัดความพอเพียง

โดยการวัดความสุขของประชาชนในจังหวัดจากคุณภาพชีวิต อ้างอิงตัวชี้วัดที่ปรับปรุงจากดัชนีคุณภาพชีวิต ของคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พชช. (๒๕๕๘) ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐาน และได้นำเอาแนวคิดคุณภาพชีวิต (quality of life) ของ OECD (The Organization for Economic Co-operation and Development) มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของจังหวัดลำพูน โดยแบ่งออกเป็น ๕ หมวด ดังนี้

- ๑) ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน
- ๒) การพัฒนาทุนมนุษย์
- ๓) การเติบโตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕) คุณธรรมและความสามัคคีของคนในสังคม

พันธกิจ (Missions)

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ มีพันธกิจ ๖ ด้าน ดังนี้

- (๑) ส่งเสริม ยกระดับ และ พัฒนาหัตถกรรมในจังหวัดลำพูน ด้วยนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์
- (๒) สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้สินค้าเกษตรด้วยมาตรฐานความปลอดภัย อย่างปราดเปรื่อง
- (๓) สร้างมูลค่าเพิ่มและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดลำพูน บนฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- (๔) ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในจังหวัดลำพูน อย่างเท่าเทียม
- (๕) อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล
- (๖) พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ยกระดับสรรถนะของบุคลากร ให้มีคุณภาพ บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด

๔๑

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategies) (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

- (๑) เมืองหัตถ นวัตกรรม สร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis)
- (๒) เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agricultural City)
- (๓) เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม (Cultural Experience Destination)
- (๔) เมืองแห่งคุณภาพชีวิต (Quality of Life)
- (๕) เมืองนิเวศน์ (Eco - Town)

เป้าประสงค์รวม

เป้าประสงค์ ๑ การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (household income) และการจ้างงาน (employment) ที่เกิดจากการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมด้วยความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

เป้าประสงค์ ๒ การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (household income) และการจ้างงาน (employment) ที่เกิดจากการพัฒนาสินค้าเกษตรที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและเทคโนโลยี

เป้าประสงค์ ๓ การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (household income) และการจ้างงาน (employment) ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม

เป้าประสงค์ ๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย (ปฐมวัย แรงงาน ผู้สูงอายุ และ ผู้ด้อยโอกาส)

เป้าประสงค์ ๕ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จุดเน้นตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning)

เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดลำพูนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้มีการกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้จังหวัดลำพูนมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ตามจุดเด่นของจังหวัด และสอดคล้องกับบริบทภายนอก ที่เป็นโอกาสในการพัฒนาจังหวัดลำพูน จึงมีการกำหนดจุดเน้นตำแหน่ง ทางยุทธศาสตร์ (Strategic positioning) ใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑. เมืองหัตถ นวัตกรรม สร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis)
๒. เมืองเกษตรปลอดภัย (Safe Agriculture)

๓. เมืองจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม
(Cultural Experience Destination)

๔๒

๓. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัด เป็นการกำหนดภาพรวม ทิศทาง แนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด ดังนั้น ในการจัดทำได้น่าจนถึงสิ่งดังต่อไปนี้

๑. การสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด รวมทั้งสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพ ปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด

๒. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานใน/นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันเกษตรกร สมาพันธ์เกษตรกรจังหวัด ผู้แทนเกษตรกร ฯลฯ

๓. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะมีการทบทวนและปรับปรุง ใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทุกปี ครอบคลุมระยะเวลาของแผน ๔ ปี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ได้ทบทวนแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดครอบคลุมระยะเวลา ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) เพื่อจะได้ใช้เป็นกรอบ แนวทางในการดำเนินงานในขั้นต่อไป

๔. การกำหนดกรอบแนวทางในการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยหน่วยงานในระดับ จังหวัดมีการกำหนดกรอบร่วมกัน ในการบูรณาการการดำเนินงานในระดับพื้นที่ มีการกำหนดทิศทางการ พัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันแบบบูรณาการ กำหนดจุดประสงค์/เป้าหมายในการดำเนินการ ร่วมกัน โดยแต่ละหน่วยงานจะต้องทราบถึงบทบาทภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการพัฒนา ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานนอก สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

บทบาทภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดลำพูน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน บทบาทภารกิจดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น สำนักงาน เกษตรจังหวัดลำพูน รับผิดชอบด้านกรวิจัยพัฒนาด้านการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตการแปรรูปและการตลาดสินค้าเกษตร ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่ม ยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มพ่อบ้านเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรแบบธรรมชาติอื่นๆ และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐาน และขึ้นก้าวหน้าให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานประมงจังหวัดลำพูน รับผิดชอบด้านการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งเพาะเลี้ยงทุกแหล่ง บริหารจัดการทรัพยากรประมงให้มีความยั่งยืน และคงความหลากหลาย เพิ่มมูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำด้วยการแปรรูป พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงให้มีความปลอดภัยได้มาตรฐานสากล

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดลำพูน รับผิดชอบศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์และวิจัยด้านเทคนิคการเพาะพันธุ์ การอนุบาลและการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการประมงในแหล่งน้ำ การพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำตามหลักวิชาการประมงเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสภาพแต่ละพื้นที่ ผลิตและขยายพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อจำหน่ายแจกเกษตรกรและปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ บริการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านประมงน้ำจืดแก่เกษตรกรเจ้าหน้าที่และผู้สนใจ^๓ ศึกษา ค้นคว้า ทดสอบ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและทรัพยากรประมงน้ำจืด

โดยเน้นงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเทคโนโลยีมาทดสอบขยายผลภายใต้ข้อจำกัดของสภาพพื้นที่จริง ติดตาม เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ตรวจสอบ ติดตามและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผลิตและขยายพันธุ์สัตว์น้ำจืดปล่อยลงในแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตประมงและดำรงความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ เป็นแหล่งอาหารโปรตีนจากสัตว์น้ำตามธรรมชาติสำหรับราษฎรในพื้นที่ ให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแก่ผู้สนใจ ให้การสนับสนุนทางวิชาการกับหน่วยงานส่วนภูมิภาค ในเรื่องการค้ากับ ดูแลด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและการทำการประมง

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน รับผิดชอบด้านการส่งเสริม พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์ รวมถึงควบคุม กำกับ ตรวจสอบ การผลิตสินค้าปศุสัตว์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ป้องกันควบคุม และกำจัดโรคสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน และกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน รับผิดชอบด้านแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาระบบสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ลำพูน รับผิดชอบด้านการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พัฒนาระบบบัญชีและการสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้คำปรึกษาแนะนำและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีแก่คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร เสริมสร้างความรู้และส่งเสริมการจัดทำบัญชีแก่สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริเกษตรกรและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน รับผิดชอบในด้านการบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการทรัพยากรดิน บริการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เก็บรวบรวมตัวอย่างดินเพื่อนำไปวิเคราะห์ ร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินในเขตป่าไม้ถาวร ให้บริการจัดทำแหล่งน้ำ เช่น บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน แหล่งน้ำขนาดเล็กที่ส่งน้ำ ฝายน้ำล้น ฯลฯ ให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดความรู้โดยการเป็นวิทยากรแก่เกษตรกร และหน่วยงานต่างๆ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่หมอดินอาสาและเกษตรกรทั่วไป

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน รับผิดชอบในด้านการฝึกอบรมอาชีพการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตพืชพันธุ์ดี โดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

โครงการชลประทานลำพูน รับผิดชอบในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอ ทัวถึง และเป็นธรรม ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลำพูน (เกษตรที่สูง) รับผิดชอบในด้านการจัดการองค์ความรู้เพื่อการผลิตสินค้าและบริการทางการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุคใหม่ เกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนเกษตรให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ศึกษาวิเคราะห์และวางแผนการส่งเสริมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนประสานการส่งเสริมการผลิตกับหน่วยงานภาคี ส่งเสริมฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๔๔

สำนักงานการยางแห่งประเทศไทย สาขาลำพูน รับผิดชอบในด้านการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพการผลิตของเกษตรกร เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต และปลูกยางเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตลาดยางพาราและขยายตลาดยางพาราระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง บนพื้นฐานความร่วมมือของเกษตรกร และส่งเสริมการปลูกสร้างสวนยางให้มีมาตรฐาน เกื้อกูลระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน รับผิดชอบในด้านจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร ยากจน และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกร และส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อไปประกอบอาชีพ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ รับผิดชอบในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ของพืช และเครื่องจักรกลการเกษตร สนับสนุนการบริการตรวจสอบรับรองมาตรฐานปัจจัยการผลิต ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช และกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปุ๋ย ยา

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ รับผิดชอบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย เพื่อสนับสนุนและกระจายเมล็ดพันธุ์ ส่งเสริมเผยแพร่และกระจายเมล็ดพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของท้องถิ่นและสนับสนุนการดำเนินธุรกิจเมล็ดพันธุ์ของเอกชน ศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านวิชาการ เมล็ดพันธุ์ การตรวจติดตามให้การรับรองระบบการผลิตข้าวและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวต่อภาคเอกชนและกลุ่มเกษตรกร และให้บริการและดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์เมล็ดพันธุ์และรับรองมาตรฐานข้าว

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ รับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูล รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ศึกษาผลกระทบของการดำเนินการตามมาตรการ แผนงาน โครงการต่างๆ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมถึงศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญในระดับท้องถิ่น และความเชื่อมโยง/ความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรในระดับกระทรวง ที่นำไปสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรในระดับภูมิภาค

บทบาทภารกิจของหน่วยงานออกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

สภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน อำนาจหน้าที่สภาเกษตรกรจังหวัดลำพูน ได้แก่ พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรภายในจังหวัด ประสานนโยบายและการดำเนินงาน

ระหว่างองค์กรเกษตรกร เกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษาและหน่วยงานรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มขององค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยุวเกษตรกรในจังหวัดใน รูปแบบต่างๆ เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรระดับจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อบริหารการเป็นแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและยุวเกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรอย่างครบวงจรและยั่งยืน เสนอนโยบายและแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม รวมทั้งราคาผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ไม่เป็นธรรมต่อ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกร แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๔๕

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน รับผิดชอบในการประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกระทรวงในส่วนภูมิภาค รวมทั้งประสานและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการพาณิชย์ในเขตพื้นที่จังหวัด ตลอดจนปฏิบัติงานซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ ประสานและจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการด้านการพาณิชย์ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการ การตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปีให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของกระทรวงและแผนจังหวัด ตลอดจนกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง และเป็นหน่วยข้อมูลทางการพาณิชย์ในเขตพื้นที่จังหวัด ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการพาณิชย์ เพื่อแก้ปัญหาตลาดการค้าภายในประเทศและปัญหาทางการค้าอื่นๆ ปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวง ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมายการให้บริการของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน

หอการค้าจังหวัดลำพูน มีหน้าที่ในการส่งเสริมการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงิน และเศรษฐกิจโดยทั่วไป เช่น รวบรวมสถิติ เผยแพร่ข่าวสารทางการค้า วิจัยเกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) วางมาตรฐานคุณภาพของสินค้า ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า จัดตั้งและดำเนินการสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์สินค้า และจัดงานแสดงสินค้า ทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาททางการค้า ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ แก่สมาชิกเกี่ยวกับการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงิน และเศรษฐกิจ และช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประสานงานในทางการค้า ระหว่างผู้ประกอบการค้า กับทางราชการช่วยเหลือและส่งเสริม การกุศล และสาธารณสงเคราะห์ ปฏิบัติกิจการอื่นๆ ตามแต่กฎหมายจะระบุให้เป็นหน้าที่ของหอการค้า หรือตามที่ทางราชการมอบหมาย

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน มีหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ในโรงงาน ส่งเสริมให้โรงงานกับชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในโรงงานและชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม และอุตสาหกรรมชุมชนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีความเข้มแข็ง

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน มีหน้าที่จัดทำแผนจัดการสิ่งแวดล้อมของจังหวัด และแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด รวมทั้งติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยสวนป่า กฎหมายว่าด้วยเชื้อเพลิงฟอสซิล กฎหมายว่าด้วยการสงวนและ

คุมครองสัตว์ป่าและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย เฝ้าระวัง ตรวจสอบ กำกับดูแล ส่งเสริม เผยแพร่ และบำรุงรักษาระบบเตือนภัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด รวมทั้งประสานการจัดทำ แผนปฏิบัติการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการประกอบกิจการ น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล และกิจการประปา ส่งเสริม เผยแพร่และสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๔๖

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการดำเนินการด้านต่างๆ ดังนี้ ๑.ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน ๒.ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ๓.ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ๕.ด้านการบริหารจัดการ และการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ๖.ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยหน่วยงานที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนงานบูรณาการพัฒนาด้าน การเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัด ซึ่งในการดำเนินการในระดับจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะทำงานจากภาค ส่วนต่างๆ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้ามาเป็นคณะทำงานบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อมีหน้าที่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จัดทำแผนงาน/ โครงการสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่กำหนด

การจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัดนั้น ข้อมูลถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่าง ยิ่งในการพัฒนา เพราะข้อมูลจะทำให้เราทราบถึงสภาพการผลิตของเกษตรกร ปริมาณการผลิต สภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนา โดยในการผลิตของ เกษตรกร ได้มีการจัดเก็บข้อมูลการผลิตของเกษตรกรในแต่ละรอบฤดูกาลผลิต เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็น ปัจจุบันเพื่อใช้ในการวางแผน และบริหารจัดการสินค้าเกษตรภายในจังหวัด และได้ข้อมูลที่จัดเก็บได้ ประมวลผลเป็นข้อมูลภาพรวมของทั้งจังหวัด โดยการดำเนินการร่วมกันของคณะทำงานจัดทำข้อมูลด้าน การเกษตรของจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนบริหารจัดการและการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จังหวัด และทำให้สามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ศักยภาพ

สภาพปัญหาความต้องการของเกษตรกร มีการจัดเวทีประชาคมระดมความคิดเห็นในการ พัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมีการเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้แทน เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด หน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นใน การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา และความต้องการของเกษตรกร ข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตร เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน โดยในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

๑) การวิเคราะห์ถึงปัจจัยแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก และความต้องการของเกษตรกร โดยการวิเคราะห์ SWOT หรือการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินการพัฒนาด้าน การเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยแวดล้อมภายใน ได้แก่

จุดแข็ง (Strengths) เป็นการวิเคราะห์ถึงสินค้าด้านการเกษตรที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด หรือสิ่งทีภายในจังหวัดทำได้ดีกว่าพื้นที่อื่นหรือจังหวัดอื่น พิจารณาจากความสามารถ (Capabilities) ในการผลิตทรัพยากร (Resources) การผลิต สภาพแวดล้อมสถานที่ตั้งที่เอื้ออำนวย หรือปัจจัยอื่นๆ ภายในจังหวัด

จุดอ่อน (Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เป็นปัญหาภายใน ที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาแก้ไข เป็นข้อด้อยที่ทำได้น้อยกว่าคู่แข่ง ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ก่อให้เกิดปัญหาภายใน โดยหากพิจารณาปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัด เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิตของเกษตรกร องค์กรความรู้ของเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น

๔๗

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ได้แก่

โอกาส (Opportunities) เป็นปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบในทางบวกเอื้ออำนวย และช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น นโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาด้านการเกษตร เป็นต้น

ข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (Threats) เป็นปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบทางลบเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เช่น ปัญหาจากสภาพภูมิอากาศ ภัยแล้ง อุทกภัย ปัญหาเศรษฐกิจโลกตกต่ำมีกำลังซื้อสินค้าเกษตรลดลง เป็นต้น

โดยปัจจัยภายนอกจะพิจารณาจาก ปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี และต่างประเทศ เป็นต้น

การวิเคราะห์ SWOT จะช่วยให้เราสามารถตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายในทำให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนภายใน และทำให้เราสามารถใช่ประโยชน์จากโอกาส และหลีกเลี่ยงข้อจำกัดซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกได้ดี แต่สิ่งที่สำคัญการวิเคราะห์ SWOT ต้องเป็นการวิเคราะห์โดยข้อมูลที่เรารวบรวมจากข้อมูลข้อเท็จจริง ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก มากกว่าการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อคิดเห็นส่วนตัวหรือความรู้สึก และข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ต้องเป็นปัจจุบัน จากนั้นเราจะสามารถนำผลการวิเคราะห์ SWOT ไปจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยตรง โดยการนำปัจจัยแต่ละประการมาจับคู่กัน และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การต่างๆ โดยการนำ TOWS Matrix โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ SWOT ที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย

SO Strategies ใช้ประโยชน์จากโอกาสโดยอาศัยจุดแข็งภายใน เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์โดยนำเอาโอกาสที่มีมาใช้ประโยชน์ร่วมกับจุดแข็งที่องค์กรมีในการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันหรือนำไปสู่การพัฒนา

WO Strategies หลบเลี่ยงจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาสที่เกิดขึ้น เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์โดยอาศัยโอกาสเพื่อเป็นตัวเสริมในการหลบเลี่ยง แก้ไข หรือปรับปรุงจุดอ่อนที่องค์กรมีอยู่ให้ลดน้อยลง

ST Strategies หลีกเลี่ยงข้อจำกัดโดยอาศัยจุดแข็ง เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงข้อจำกัดในเวลาเดียวกัน

WT Strategies ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงข้อจำกัด เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงข้อจำกัดในเวลาเดียวกัน

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการรวบรวมประเด็นข้อเสนอแนะ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เช่น จากเกษตรกร ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น และใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสนับสนุนในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือเป็นข้อมูลที่สะท้อนมาจากความต้องการที่

แท้จริงของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้สามารถกำหนดแนวทาง ทิศทางการพัฒนาด้านการเกษตรและ สหกรณ์ของจังหวัดได้สอดคล้องตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จังหวัด

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

เมื่อได้ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการเกษตร และสหกรณ์ของจังหวัดแล้ว จึงนำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีความชัดเจน และเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นทิศทางในการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔๘

๑) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการตอบคำถามว่าเราจะไปสู่ ณ จุดใด โดยเป็นการ กำหนดสิ่งที่เราต้องการจะเป็นในอนาคตในช่วงเวลาประมาณ ๕ ปี เป็นข้อความที่สร้างแรงบันดาลใจและปลุกเร้า โดยต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสความเป็นไปได้ มีความชัดเจน เช่น “เมืองเกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรอยู่ดีมีสุข” “เมืองเกษตรคุณภาพ สู่อสากล” เป็นต้น

๒) การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการในการนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ โดยกำหนดขอบเขตของ ภารกิจ บทบาทหน้าที่ ที่จะสนองตอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓) การกำหนดวัฒนธรรมองค์การ (Culture) เป็นการกำหนดค่านิยมร่วม หรือแนวทางที่ บุคลากรจากทุกหน่วยงาน ต้องปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่กำหนดไว้

๔) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue) เป็นการกำหนดประเด็นหลักที่ต้อง ดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์ โดยกำหนดขึ้นมาจากการวิเคราะห์จากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และจัดทำ TOWS Matrix เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ SWOT ที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้

๕) การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Goals) เป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ ต้องการให้บรรลุผลในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัด และเป้าหมายที่มีความชัดเจนเป็น รูปธรรม ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ

- ตัวชี้วัด (Key performance Indicators : KPIs) เป็นค่าที่วัดผลการปฏิบัติงาน ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อแสดงความก้าวหน้าหรือผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุเป้าประสงค์ หรือกลยุทธ์ โดยเทียบกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้

- เป้าหมาย (Targets) เป็นการแสดงระดับผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังของแต่ละตัวชี้วัด

๖) การกำหนดกลยุทธ์หลัก (Strategies) เป็นการกำหนดแนวทาง มาตรการ หรือวิธีการ ดำเนินงานสำคัญที่นำไปสู่การบรรลุผลตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ได้มีการกำหนดไว้ เป็นการตอบคำถาม ว่า “เราจะไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร” รวมทั้งเป็นเงื่อนไข ในการมอบหมายงานให้ “เจ้าภาพ” หรือ หน่วยงานผู้รับผิดชอบต่างๆรับไปดำเนินการต่อ โดยกลยุทธ์นี้จะปรากฏเป็นภาพใหญ่ที่มองถึงสิ่งที่จะทำให้บรรลุ เป้าประสงค์ แต่ยังไม่ลงไปในรายละเอียดถึงโครงการ เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตร และสหกรณ์ของจังหวัดแล้วต้องมีการสื่อสารให้หน่วยงานต่างๆได้รับทราบ และใช้เป็นแนวทางในการบูรณา การการดำเนินงานร่วมกันต่อไป

การจัดทำแผนงาน/โครงการรองรับในแต่ละกลยุทธ์หลักหรือตามสภาพปัญหาและความ ต้องการของเกษตรกร โดยได้มีการจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ ที่จะดำเนินการเพื่อให้สามารถบรรลุค่า เป้าหมายของตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน การ จัดทำแผนงาน/โครงการโดยการบูรณาการของหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นต้น มีการประสาน

ความร่วมมือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละด้านสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามกลยุทธ์หลักที่กำหนด โดยในการพิจารณาจะแยกการเป็นการพิจารณาเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) แผนงาน/โครงการ ตามภารกิจหลัก (Function) ของแต่ละหน่วยงาน โดยนำโครงการตามงบบกบติของแต่ละหน่วยงานที่อยู่แล้ว มาพิจารณาก่อนเป็นลำดับแรกว่าสามารถตอบสนองต่อกลยุทธ์หลักและเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ได้หรือไม่ หรือสามารถตอบสนองต่อกลยุทธ์หลักและเป้าหมายประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ได้บ้าง

๔๙

๒) แผนงาน/โครงการ ที่ริเริ่มขึ้นใหม่ โดยเมื่อทำการพิจารณาโครงการที่แต่ละหน่วยงานมีอยู่อย่างครบถ้วนแล้ว พบว่าเป้าประสงค์และกลยุทธ์โดยยังไม่มีโครงการมารองรับ ให้แต่ละหน่วยงานร่วมกันคิดโครงการใหม่เพิ่มเติม โดยในการจัดทำโครงการที่จัดทำขึ้นมาใหม่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์เป็นหลัก เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าเมื่อได้รับงบประมาณ และมีการดำเนินโครงการตามที่ได้วางแผนไว้ จะส่งผลต่อยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยในการจัดทำแผนงาน/โครงการต้องมีความครอบคลุมและเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยการบูรณาการในการจัดทำแผนงาน/โครงการร่วมกับหน่วยงานที่มีภารกิจรับผิดชอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

- ต้นทาง ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน การคิดค้นพัฒนานวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สนับสนุนแหล่งทุนในการผลิต หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดิน โครงการชลประทาน สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยงานกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ สถาบันการศึกษา เป็นต้น

- กลางทาง ได้แก่ การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด หน่วยงานกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ สถาบันการศึกษา เป็นต้น

- ปลายทาง ได้แก่ การพัฒนาระบบการตลาด การเชื่อมโยงด้านการตลาด การซื้อขายผลผลิตล่วงหน้า การสร้างเครือข่ายในการรวมกลุ่มการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง การขยายช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตตลาดใหม่ๆ พัฒนาสินค้าที่มีความหลากหลายในการจำหน่าย เช่น สินค้า Niche Market และ Mass Market โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น